

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/118/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2317203999
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2317203999.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v spore žalobcu: D. D., nar. X. D. XXXX, bytom J., G. XXX/XX, zastúpeného advokátom: JUDr. Vladimír Sidor, Hlohovec, Železničná 4/A, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Bratislava, Kubániho 16, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a o 765,95 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 20. novembra 2017 č. k. 18 C 23/2017-123, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti zaplatiť sumu 765,42 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 25. októbra 2017 do zaplatenia p o t v r d z u j e .

II. V časti o náhrade trov konania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

III. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie o určenie, že zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami konania dňa 31. marca 2014 je neplatná, eventuálne o určenie, že úver vyplývajúci zo zmluvy o úvere sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 765,42 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 25. októbra 2017 do zaplatenia a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 39, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, § 54 ods. 1, § 451 ods. 1, § 517 ods. 1, 2, § 551 ods. 1, § 563 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 8, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), § 3 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z. v znení účinnom od 1.2.2013. Vecne zdôvodnil uzatvorenou zmluvou o revolvingovom úvere medzi stranami konania dňa 31. marca 2014, ktorá je zmluvou spotrebiteľskou a súčasne spĺňa definičné znaky zmluvy o spotrebiteľskom úvere, upravenom ZoSÚ. Súd prvej inštancie preto skúmal obligatórne náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ (v znení účinnom k 31. marcu 2014), pričom dospel k záveru o absencii náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/, f/ ZoSÚ. Predovšetkým zmluva neobsahovala vymedzenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, z ktorých každý atribút viaže zákon ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda ako k istine, tak i k úrokom a iným poplatkom. Zákonom stanovené členenie nie je svojvoľné, ale predstavuje prehľadné vymedzenie povinnosti dlžníka tak, aby sa dokázal

zorientovať v ponuke a súčasne nebolo možné, aby si veriteľ voči dlžníkovi uplatňoval i nároky, na ktoré nemá právo. Obligatórne splnenie uvedených náležitostí bolo motivované cieľom zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií pre rozhodnutie sa zmluvu uzavrieť. Záujemca o úverový produkt musí byť správne a zrozumiteľne informovaný z čoho pozostáva splátka a aká je dlžná čiastka na zaplatenie, keďže táto informácia ho môže zásadne ovplyvniť pri voľbe, či zmluvu uzatvorí. Podľa § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ absentovala aj ďalšia náležitosť, a to termín konečnej splatnosti úveru, obsiahnutý len v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi, ktoré nebolo podpísané žalobcom. Argument žalovanej, že oznámenie veriteľa o schválení úveru je súčasťou zmluvy v zmysle článku 7 ods. 7.1 písm. g/ zmluvných dojednaní, nebolo možné prijať, keďže zákonnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere nemožno považovať za splnenú, ak takýto údaj absentuje v samotnej zmluve. Oznámenie o schválení úveru predstavuje jednostranný právny úkon žalovaného, ktorý sa v jednotlivých údajoch líši od údajov uvedených v zmluve (vyžadoval sa zmluvný konsenzus ohľadom obsahových náležitostí zmluvy, obsiahnutý v zmluve o spotrebiteľskom úvere). V dôsledku chýbajúcich obligatórných náležitostí zmluvy, predmetný úver bolo potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, keďže neuvedenie predmetných náležitostí môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. K poukazu žalovanej na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-42/15, súd prvej inštancie skonštatoval existenciu rozhodnutí súdov SR, potvrdených rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len NS SR), v zmysle ktorých zmluva musí obsahovať rozčlenenie splátky, inak by šlo o výklad zákona contra legem a bola by porušená zásada právnej istoty. Ďalšími námietkami strán sporu sa súd prvej inštancie už nezaoberal, pretože vzhľadom na predmet konania bolo by to bez právneho významu. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobcovi bola schválená výška úveru 1.170,- eur, avšak vyplatená mu bola len suma 1.001,83 eur. Žalovaná si odpočítala pri poskytnutí úveru dohodnutú odplatu za poskytnutie služby, spočívajúcu v možnosti odkladu splátok 168,17 eur. Medzi stranami nebolo sporné, že na úver žalobca uhradil celkovú sumu 1.767,25 eur. Žalovaná bola preto povinná vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 765,42 eur (predstavujúcu rozdiel medzi vyplatenými finančnými prostriedkami žalovanou žalobcovi a výškou poskytnutého plnenia žalobcom žalovanej). Vzhľadom na žalobcom uplatňovanú sumu 765,95 eur, v časti o 0,53 eur bola žaloba zamietnutá ako nedôvodná. Žalovaná bola vyzvaná na vydanie bezdôvodného obohatenia až doručením návrhu na zmeny petitu, ktorý predstavuje kvalifikovanú upomienku (výzvu veriteľa na zaplatenie dlhu). Dňom nasledujúcim po doručení sa preto žalovaná dostala do omeškania a žalobcovi bol tak priznaný úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 765,42 eur od 25. októbra 2017 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti bola žaloba o zaplatenie úroku z omeškania zamietnutá. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskoršieho právneho predpisu). K čiastočnému zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom, bez toho, aby šlo o reakciu na správanie sa žalovanej, ktorá síce odmietla vydať žalobcovi prehľad splácania poskytnutého úveru, avšak žalobca mohol podať žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia už v čase, keď podával určovaciu žalobu. Žalobca má povinnosť tvrdenia, vrátane dôkaznej povinnosti, mal by mať preto prehľad o tom, koľko splátok a v akej sume úver zaplatil. Pokiaľ ide o zrážky zo mzdy, nič nebránilo žalobcovi vyžiadať si prehľad pred podaním žaloby. Žalobca mal teda v konaní neúspech pokiaľ ide o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, eventuálne určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a čiastočný úspech v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom. Vzhľadom na čiastočný úspech obidvoch strán, súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadnej zo strán sa náhrada trov konania nepriznáva.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná v časti o uložení povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 765,42 eur s príslušenstvom, ako i v časti náhrady trov konania navrhujúc jeho zmenu zamietnutím žaloby. Závery súdu prvej inštancie odporujú nielen výkladu prijatého Súdny dvorom Európskej únie o náležitostiach zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale aj princípom vyjadreným v novele zákona č. 129/2010 Z. z., prijatej zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorou sa naprávajú nedostatky a nepresnosti implementácie smernice 2008/48/ES. Žalovaná sa nedovoľáva retroaktívnej aplikácie novely, ale takého výkladu ustanovení ZoSÚ, ktorý by v spojení s nepriamym účinkom smernice 2008/48/ES zodpovedal svojím výsledkom uvedenej legislatívnej zmene. V prípade spotrebiteľských úverov s anuitným splácaním, kedy každá splátka, hoci v rovnakej výške, zahŕňa inú časť pripadajúcu na úhradu úveru a inú na úhradu úrokov, by znamenalo uvádzať tzv. amortizačnú tabuľku priamo v zmluve. Ak by rozpisovanie splátky malo byť súčasťou ochrany spotrebiteľa, zmena zákona by popierala potom takúto ochranu. V zmysle legislatívnej zmeny sa slová „a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ nahrádzajú slovami „frekvenciu splátok“. Skutočným dôvodom tejto zmeny je zosúladenie zákona so smernicou a rešpektovanie rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-42/15. Žalovaná poukázala na závery

Národnej banky Slovenska, v zmysle ktorých sa neustanovila povinnosť požadované informácie uvádzať vo vzťahu ku každej splátke osobitne, ale ich uvedenie v súhrne v splátke, ktorá zahŕňa istinu, úrok a iné poplatky. Názor Súdneho dvora Európskej únie niektoré ústavné orgány akceptovali a iné nie. Dochádza tak k popretiu princípov právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutí kompetentných orgánov. Hoci znenie ZoSÚ bolo nepresným prevzatím smernice 2008/48/ES, nezbavovalo však súd povinnosti pri výklade vnútroštátnej normy prihliadať na základe nepriameho účinku na také ustanovenia úniijného práva, ktoré sú do príslušnej vnútroštátnej normy prevzaté. Úplná harmonizácia smernice je potrebná na to, aby sa všetkým spotrebiteľom zabezpečila vysoká rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa vytvoril skutočný vnútorný trh. Členské štáty by preto nemali mať možnosť zaviesť iné vnútroštátne ustanovenia ako ustanovenia podľa tejto smernice. V článku 22 smernice s názvom Harmonizácia a záväzný charakter smernice sa uvádza, že smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty preto nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice. Súd má povinnosť vykladať vnútroštátne právo ako celok v súlade so smernicou. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci Pfeiffer C-397/01 až C-403/01 požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Spoločenstva vyplýva zo systému zmluvy, ktorá umožňuje vnútroštátnemu súdu, aby v rámci svojich právomocí zabezpečil plnú účinnosť práva. Táto zásada výkladu sa týka v prvom rade vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice. V zmysle záverov Súdneho dvora Európskej únie nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť každej splátky, s odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy splátok. Ak by zmluva mala obsahovať rozpísanie splátky, nie je zmysluplné požadovať amortizačnú tabuľku. Právny poriadok predpokladá, že časť zmluvy môže byť určená i odkazom na obchodné podmienky, ktoré sú stranám známe alebo sú k návrhu priložené (§ 273 ods. 1 Ob. z.). Predmetná úverová zmluva bola tvorená ustanoveniami na listine označenej ako Zmluva o revolvingovom úvere, zmluvnými dojednaniami a oznámením veriteľa o schválení úveru (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13 Co 111/2014, v zmysle ktorého oznámenie predstavuje neoddeliteľnú súčasť zmluvy). Zmluvné dojednania nepredstavujú samostatný dokument oddelený od zmluvy, ale jej technickú súčasť. Z ustanovenia článku 4 bod 5 zmluvných dojednaní vyplýva, že úver je po každom revolvingu splatný podľa nového splátkového kalendára, s ktorým bude dlžník oboznámený. Deň splatnosti poslednej splátky úveru je dňom konečnej splatnosti úveru. Práve tento deň (splatnosti poslednej splátky úveru) bol uvedený v oznámení veriteľa o schválení úveru dlžníkovi. Pojem termín je odlišný od pojmu dátum, ktorým sa rozumie vymedzenie času, na rozdiel od pojmu dátum, ktorým sa rozumie časový údaj o dni, mesiaci a roku. Uvedená náležitosť plní pritom informačnú funkciu vo vzťahu k spotrebiteľovi, pričom ho má informovať o tom, ako a s čím je spojené splatenie záväzkov. Postačuje preto také uvedenie údajov, ktoré termín konečnej splatnosti umožňuje identifikovať na základe v zmluve uvedených údajov. Podľa záverov rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-42/15 článok 23 smernice 2008/48 sa má vykladať tak, že nebráni tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že v prípade, ak zmluva neobsahuje všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 smernice, bude považovaná za zmluvu o úvere bez úrokov a poplatkov, pokiaľ ide o okolnosť, ktorej neuvedenie môže spochybniť možnosť spotrebiteľa posúdiť rozsah svojho záväzku. S poukazom na to neuvedenie termínu konečnej splatnosti by ani nemohlo viesť k záveru o bezúročnosti úveru (uvedené nie je spôsobilé spochybniť možnosť, aby dlžník posúdil rozsah svojho záväzku). Legislatívna zmena schválená dňa 12. októbra 2017 zahŕňala v sebe aj vypustenie slov „a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“. Dôvodom bolo zosúladenie ZoSÚ so smernicou 2008/48/ES.

3. Proti tomuto rozsudku v časti výroku o náhrade trov konania podal včas odvolanie žalobca, navrhujúc jeho zmenu priznaním mu náhrady trov konania. K čiastočnému zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatie žaloby. Uznesením súdu z 18. októbra 2017 č. k. 18 C 23/2017 súd prvej inštancie pripustil zmenu žalobného petitu. Žalobca však počas konania neučinil späťvzatie žaloby, a to ani čiastočné, ani neurobil podanie, ktoré by svojím obsahom mohlo byť takto kvalifikované. Dňa 6. októbra 2017 žalobca doručil písomný návrh na pripustenie zmeny petitu. Uznesením zo dňa 18. októbra 2017 súd prvej inštancie pripustil zmenu žalobného petitu. Za zmenu žaloby je treba považovať zmenu tzv. žalobnej žiadosti (petit žaloby), ktorá môže spočívať v kvalitatívnej alebo kvantitatívnej stránke. Za kvalitatívnu zmenu treba považovať situácie, keď žalobca, či už s poukazom na rovnaký, doposiaľ tvrdý skutkový stav, prípadne skutkový stav zmenený, doplní požiadavku niečoho iného než pôvodného. Ak chce žalobca rozhodujúce skutočnosti akýmkoľvek spôsobom meniť, dopĺňať, zužovať či rozširovať, pôjde o zmenu návrhu podľa § 95 O. s. p.. Súd pripustením zmeny žalobného návrhu pokračoval v konaní z dovtedy zisteného skutkového stavu dôkazov a tvrdení strán a všetky dovtedy vykonané procesné

úkony strán sporu boli bez ďalšieho aplikovateľné pre rozhodnutie o zmenenom návrhu. Záver súdu prvej inštancie, že bolo povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, je nesprávny, resp. odôvodnenie rozhodnutia nemá oporu v procesných úkonoch vykonaných žalobcom v konaní. Súd prvej inštancie predtým ako rozhodol o nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, musel prejudiciálne riešiť (rozhodovať) o tom, či na zmluvu, ktorá bola predmetom konania, možno aplikovať hypotézu právnej normy o bezúročnosti a bezpoplatkovosti - teda o tom, čo bolo pôvodne predmetom konania. Pôvodný žalobný návrh bol a mohol byť podkladom pre rozhodnutie vo veci, pretože pokiaľ ide o rozhodovanie o vydaní bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, súd sa musel najskôr vysporiadať s otázkou bezúročnosti a bezpoplatkovosti spornej zmluvy. Žalovaná ako veriteľ mala povinnosť na jeho písomnú žiadosť vydať prehľad uhradených splátok, a to pre každú dlžníkom uhradenú splátku. Tá sa však rozhodla žiadne informácie nevydať. Žalobca v snahe naplniť zásadu hospodárnosti konania a nezahľcovať súd ďalšími konaniami, vykonal vlastný výpočet, pričom riešenie, ktoré žalobca zvolil, bolo krajným z dôvodu, že údaj uvedený v žiadosti o zrážkach zo mzdy bol výsledkom výpočtu žalovanej, do ktorých mohla započítať rôzne poplatky, pokuty i sankcie. V snahe spor ukončiť v čo najkratšom čase, žalobca prijal údaj uvedený v žiadosti. Pokiaľ súd prvej inštancie dôvodil, že žalobca si mohol vyžiadať celkovú sumu vykonaných zrážok zo mzdy skôr, šlo by len o informáciu o niekoľkých, nie všetkých splátkach, uhradených na zmluvu. Nešlo by teda o komplexný prehľad, z ktorého by bolo možné odvodiť výšku nároku. Žalobca tak postupoval výlučne z dôvodu, že žalovaná nespĺnila svoju zákonnú povinnosť a nevydala dlžníkovi prehľad uhradených splátok do skončenia súdneho konania. Požiadala súd prvej inštancie, aby žalovanú vyzval k predloženiu prehľadu uhradených splátok, z ktorého bude zrejmé v akej výške žalobca plnil. Súd prvej inštancie mal prihliadnuť na správanie sa žalovanej pred začatím konania, následne v jeho priebehu a priznať náhradu trov konania žalobcovi v plnom rozsahu. Je to žalobca, ktorý musel podať žalobu aby bránil svoje majetkové práva. Žalovaná uplatňovala voči žalobcovi i zrážky zo mzdy, ktoré neboli v súlade s právnou úpravou na ochranu spotrebiteľa. Žaloba bola podaná dôvodne od počiatku a nárok na náhradu trov konania je oprávnený. Žalovaná od počiatku zmluvného vzťahu profituje z toho, že vedome a opakovanne porušuje právnú úpravu na ochranu spotrebiteľa, ktorá je predmetom verejného záujmu. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je, že spotrebiteľ sa ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri kontraktácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. Vo vzťahu k absencii podstatných náležitostí zmluvy žalobca poukázal na judikatúru súdov SR, ktorá zastáva jednoznačné stanovisko a je ustálená (porov. rozhodnutie Krajského súdu Košice 6 Co 764/2014, 6 Co 699/2014, Krajského súdu v Trnave 23 Co 434/2014, 24 Co 666/2015). Zmluvné dojednania predstavujú formulárové tlačivo, pričom obsah zmluvných dojednaní nemožno brať do úvahy už len z dôvodu, že sú napísané neprimerane drobným, zhusteným písmom, voľným okom je text nečitateľný. Vzhľadom na túto okolnosť nie je možné sa s nimi oboznámiť a preto sú neprijateľné i neplatné. Spotrebiteľ sa môže domnievať, že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až taký dôležitý význam. Zmluvné dojednania predovšetkým neboli žalobcom podpísané. Podľa § 40 ods. 3 O. z. je písomný právny úkon platný, ak je podpísaný konajúcou osobou. Časť zmluvy uzavretá podľa O. z. preto nemôže byť určená len odkazom na všeobecné obchodné podmienky. Uvedený záver platí aj o zmluve spotrebiteľskej, ktorá je svojou povahou zmluvou občianskoprávnou. Bez podpísania zmluvnými stranami sa všeobecné obchodné podmienky nemôžu stať súčasťou zmluvy. Pre dodržanie podmienky písomnej formy zmluvy je nutné, aby takéto všeobecné obchodné podmienky boli účastníkmi zmluvného vzťahu podpísané (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 56/2014). Zmluva neobsahuje podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to dobu trvania zmluvy, termín konečnej splatnosti, údaj o výške, počte a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Oznamenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi je len jednostranným právnym úkonom veriteľa, nie je zmluvou. Takéto oznamenie nie je preto možné považovať za zmluvu podpísanú obidvoma účastníkmi konania, nejde o dvojstranný právny úkon. Pokiaľ ide o termín konečnej splatnosti účelom tohto ustanovenia bolo zabezpečiť, aby spotrebiteľ jasne a bez pochybností a ďalších výpočtov bol informovaný kedy nastane konečná splatnosť úveru. Nie je konformné so zmyslom a účelom sledovaným touto podstatnou náležitosťou zmluvy, ak by spotrebiteľ musel vyvodzovať odpočtom počtu

mesiacov viažucich sa na poskytnutie úveru, kedy dôjde ku konečnej splatnosti jeho úveru, ktorým dňom a aká je doba trvania zmluvy (porov. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012, ako i rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 165/2013, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 30/2012). Predmetný údaj slúži na rozlíšenie do kedy je dlžník povinný platiť zmluvné úroky a odkedy úroky z omeškania. V prípade prijatia výkladu uvádzaného žalovanou, vnútroštátne právo by bolo nahradené smernicou Európskej únie, čo je postup typický pre priamy účinok smernice. Pretože sa jedná o spory medzi jednotlivcami, priamy účinok smernice je vylúčený. Je postačujúce, ak súd zistí, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje čo i len jedna z náležitostí vymedzených v § 11 ods. 1 ZoSÚ. Súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým zisteniam, pokiaľ išlo o absenciu podstatných náležitostí spotrebiteľského úveru. Žalobca poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7 Cdo 201/2014, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že k zásadám právneho štátu, ktorými je sudca pri rozhodovaní viazaný, patrí aj princíp právnej istoty. Súčasťou právnej istoty je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánu verejnej moci. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštatuje, že súčasťou princípu právnej istoty je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď. Teda obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované, pretože inak dochádza aj k porušeniu zásady právnej istoty a zákonom ustanovenej povinnosti pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania. Podľa nálezu ÚS SR sp. zn. III. ÚS 300/2006 hoci právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by bol pre ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach záväzný, protichodné právne závery v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu účelu princípu právnej istoty. Podľa uznesenia NS SR sp. zn. 2 Cdo 242/2009 ak všeobecný súd aplikuje určité ustanovenie zákona bez relevantných dôvodov v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, treba považovať takýto postup za arbitrárny. Obdobne Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku Beian proti Rumunsku konštatoval, že je v rozpore s princípom právnej istoty, ak súd v obdobných veciach rozhoduje odlišne. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ak takej niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

5. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

6. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi žalobcom a žalovanou ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky zmluvy o spotrebiteľskom úvere (predmetom zmluvy o úvere bolo poskytnutie bezúčelového spotrebiteľského úveru vo výške 1.170,- eur, ktorý sa žalobca zaviazal splácať mesačnými splátkami vo výške 62,69 eur, v počte splátok 42, pričom poskytnutie revolvingu podľa dojednaní v ďalšej časti zmluvy nebolo predmetom sporu).

7. V preskúmvanej veci založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého je potrebné považovať spotrebiteľský úver, poskytnutý žalovanou žalobcovi na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, za bezúročný a bez poplatkov, pre absenciu obligatórnej zákonom stanovenej náležitosti takejto zmluvy, a to neuvedenie výšky, počtu a termínov splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy).

8. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva.

9. Ustanovenie § 11 ods. 1 ZoSÚ (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia ustanovení ZoSÚ musí byť v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. Tým, že zákon nedodržiava iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy postihuje, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti. Vychodiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné

podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa (ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav). Z uvedenej koncepcie spotrebiteľského práva vychádzal aj zákon ZoSÚ, ktorý stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 ZoSÚ zákonodarcia v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuvedenie sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankciu pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu (uvedené už odznelo v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 Co 127/2015).

10. Súd prvej inštancie rozhodol správne po zistení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami konania neobsahuje obligatórnu obsahovú náležitosť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ (v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) a z tohto dôvodu je treba úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

11. Účelom náležitosti ustanovenej v § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ (v relevantnom znení) je informovanie spotrebiteľa, aby vedel rozlíšiť, aká časť splátky bude použitá na istinu, úrok a ďalšie poplatky, čo mu tiež umožňuje zorientovať sa v danej situácii, pretože inak by nebolo dostatočne určité, akú časť istiny zaplatil (ako bude s jeho platbou naložené) a akú časť úveru platí na úroky a ďalšie poplatky, teda i na odplatu žalovanej. To nemožno nahradiť uvedením len výšky mesačnej splátky. Zmyslu zákonnej úpravy zodpovedá, ak sa každý z atribútov vyjadrený v zákone slovami „suma, počet a termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 7 Cdo 128/2016, sp. zn. 7 Sžo 61/2015). Stanovenie rozsahu splácania istiny, úrokov a iných poplatkov (tzv. rozčlenenie splátky), bolo možné napr. vymedzením percentuálnej časti označenej splátky, ktorá pripadá na jednotlivé jej súčasti (istinu, úrok a iné poplatky), prípadne mechanizmus spôsobu (pravidiel) jej zmeny.

12. Predmetná obligatórna náležitosť (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ) predstavuje údaj dôležitý pre spotrebiteľa, keďže pomáha spoznať ako konkrétne budú náklady spojené so spotrebiteľským úverom uhrádzané. Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom žalovanej, že pre splnenie obsahových zákonom stanovených náležitostí zmluvy postačovalo uspokojiť sa s uvedením výšky mesačnej splátky. V zmluvách, ktoré nečlenia splátky na časť istiny, úrokov a iných poplatkov, spotrebiteľ nevie, koľko má hrať na istinu úveru, úroky a poplatky. Aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť pre uzatvorenie úverovej zmluvy na základe úplnej znalosti veci, je potrebné mu poskytnúť informácie i o nákladoch spojených s úverom. Občianskoprávna úprava priradovania čiastočného plnenia dlhu, je založená na prednostnom splácaní istiny a až následne úrokov (ak dlžník neurčí inak) podľa § 565 ods. 2 O. z.. Na rozdiel od tejto úpravy Ob. z. upravuje započítavanie jednotlivých plnení v opačnom poradí. Ak zmluva obsahuje rozčlenenie splátky, tak o tom, aká časť sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov, poplatkov, má spotrebiteľ vedomosť od počiatku uzatvorenia zmluvy a veriteľ, mimo vôle spotrebiteľa, nemôže jednostranne rozhodnúť o splátke istiny a svojej odplaty, prípadne ďalších nákladov. Ak spotrebiteľ v dôsledku nerozčlenenia splátky v zmluve nevie, v akom pomere bude splácať istinu úveru a hrať úroky z úveru ako odmenu veriteľa, je treba konštatovať kvalifikovanú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (rozdelenie tak neurčuje dohoda so spotrebiteľom a o spôsobe splácania istiny a úrokov nie je veriteľom informovaný v čase uzavretia zmluvy).

13. Predmetné zákonné ustanovenie predstavuje implementáciu ustanovení smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení korigenda k tejto smernici) do slovenského právneho poriadku, pričom ide o jej úplnú harmonizáciu. Podľa článku 10 ods. 1 písm. h/ označenej smernice má

zmluva obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

14. ZoSÚ však jednoznačne svojou úpravou ide nad rámec smernice a vyjadruje požiadavku rozčlenenia splátky. Zrejmý konflikt medzi smernicou a zákonom bol riešený aj v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej, ktorý potvrdil, že smernica skutočne takéto členenie nepožaduje. V sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený. Vnútroštátne súdy sú síce povinné vykladať národné právo vo svetle znenia a účelu smernice, avšak tento výklad nie je absolútny, pretože eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť jeho výslovné znenie (v opačnom prípade by šlo o výklad contra legem).

15. Hoci členské štáty nie sú oprávnené prijímať odchylné ustanovenia od smernice, teda nemajú zahŕňať do zmluvy o úvere iné náležitosti než uvedené v článku 10 ods. 2 smernice. ZoSÚ však nad rámec smernice požaduje rozčlenenie splátky. Gramatický, ale aj teleologický výklad preto neumožňujú prijať záver, že predmetné zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa (odlišný záver vyplýva z uznesenia NS SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017). Rovnako tak eurokonformným výkladom nemožno preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, ku ktorej došlo zosúladením smernice a vnútroštátnej úpravy zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z. z. Z podnetu Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávného kolégia NS SR k predmetnej spornej otázke je zrejmé, že ustálená rozhodovacia prax súdov požadujúca rozčlenenie splátky, bola podporená rozhodnutiami vyšších súdnych autorít sp. zn. 7 Cdo 128/2016, 7 Sžo 61/2015. Až uznesením NS SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017 došlo k vyjadreniu odlišného právneho názoru v danej otázke s argumentáciou, že dotknuté zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa a preto eurokonformným výkladom možno dospieť k záveru, že zákon členenie splátky nepožaduje. S poukazom na článok 2 CSP, vyjadrujúci ústavný princíp právnej istoty, ako aj ustanovenie § 220 ods. 3 CSP, odklon od posledne uvedeného, a to odlišného rozhodnutia NS SR, odvolací súd zdôvodňuje nasledovne:

16. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ zmluva o úvere obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

17. Podľa § 4 ods. 2 písm. i/ ZS (zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

18. Uvedený text zákonov (pri použití historického výkladu ide o totožnú dikciu zákonov, porov. podnet Krajského súdu v Prešove na prijatie Stanoviska občianskoprávného kolégia NS SR) je odlišný od textu smernice (čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS), podľa ktorej zmluva o úvere uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

19. Zámerom zákonodarcu (vyjadrenom už v úvodnej časti dôvodovej správy k ZoSÚ) síce bolo transponovať smernicu v celom rozsahu a nepochybne nebolo aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 smernice. Do „konfliktu“ sa zákon so smernicou dostal v dôsledku priznania vyššej ochrany spotrebiteľa, stanovením požiadavky rozčlenenia splátky na istinu, úroky a iné poplatky, aby spotrebiteľ mal vedomosť v akej výške bude platiť istinu (v akej časti splátky ju veriteľ započíta na zapltenie istiny a v akej výške na úroky a ostatné poplatky).

20. Až na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej sa tento konflikt smernice a zákonnej úpravy, stal zákonodarcovi známym, konštatovaním, že smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili

povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 smernice.

21. Zámer zákonodarcu transponovať smernicu v celom rozsahu bol teda naplnený, ale keďže zákonodarca postupoval tak, že sa dostal nad prípustný rozsah smernice, následne (po označenom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie) zosúladiť smernicu a vnútroštátnu úpravu zákonom (z. č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z. z.), ktorým došlo i k zásadnej zmene legislatívneho textu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ (pôvodne k/) zákona ZoSÚ, s účinnosťou od 1. mája 2018. Termín „splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ bol nahradený slovami „frekvenciou splátok“. Podľa dôvodovej správy k tomuto novelizovanému zneniu zákona, vypustenie uvedenej náležitosti zmluvy bolo nevyhnutné z dôvodu záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-42/15, inak by Slovenská republika šla nad rámec podmienok stanovených smernicou.

22. Z porovnania prvotnej vnútroštátnej právnej úpravy (historický výklad) tejto náležitosti zmluvy zákonom ZS, s jej právnou úpravou ZoSÚ do 30. apríla 2018, vyplýva jej totožná formulácia (výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov), ktorou zákonodarca podľa dôvodovej správy k zákonu (č. 568/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti, Notársky poriadok, v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorým sa zaviedlo rozčlenenie splátky, vyjadril (po prvýkrát) zámer zvýšiť informovanosť spotrebiteľa úpravou náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Konkrétne takým spôsobom, že spotrebiteľ musí byť informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si svoje povinnosti splácať istinu, úroky a iné poplatky, vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto nemožno preklenúť eurokonformným výkladom, že ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ len spresňuje, čo splátka zahŕňa. Zámer zákonodarcu vyplývajúci z dôvodovej správy k ZoSÚ je potom už nezmenený a podľa dôvodovej správy k zákonu č. 279/2017 Z. z. (ktorým sa od 1. mája 2018 novelizuje aj sporné ustanovenie ZoSÚ) je daná potreba legislatívnej zmeny z dôvodu, že ZoSÚ ide nad rámec smernice.

23. Dve rôzne zákonné formulácie predmetnej obsahovej náležitosti zmluvy ZoSÚ (do 1. mája 2018 a po uvedenom dátume), nemôžu smerovať k jednému výkladu (porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

24. Súčasne s prvotnou vnútroštátnou úpravou predmetnej náležitosti zmluvy bol doplnený tiež odsek 2 § 566 Občianskeho zákonníka. Táto úprava určuje, v akom poradí je treba započítať čiastočné plnenie dlhu (pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie započíta najprv na istinu a až potom na úroky, pričom takéto poradie môže zmeniť len dlžník, nie veriteľ).

25. Ako je už vyššie uvedené spotrebiteľ ako dlžník by mal byť informovaný (mať vedomosť) požadovanou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aká časť splátky bude použitá na istinu, aká na úroky a ďalšie poplatky (príp. pravidlá tejto zmeny), aby sa mohol rozhodnúť či zmluvu uzavrie a aby veriteľ svojvoľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa i určoval aká časť sa použije na splácanie istiny, aká na splátky úrokov a poplatkov, prípadne podľa úpravy obchodného práva (§ 330 ods. 2 Ob. z.).

26. Uvedené nie je spôsobilá nahradiť vyžiadaná amortizačná tabuľka. Požiadavka rozčlenenia splátky mala legislatívne vyjadriť zámer vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, aby dostal dôležité informácie ešte pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorému sa tak umožnia porovnať produkty a pomôžu pri rozhodovaní o výbere produktov poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Úplná znalosť veci spotrebiteľa predpokladá poskytnutie informácií aj o nákladoch spojených s úverom (aby veriteľ svojvoľne a nekontrolovateľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa a výlučne sám určoval, aká časť sa použije na splátku istiny, aká na splátku úrokov a poplatkov), teda poznanie pravidiel, podľa ktorých veriteľ postupuje (uvedené už odznelo v odbornom článku „Prečo rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Bíróovej nie je spôsobilý zmeniť doterajšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov“). Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľov o nákladovosti úveru, za účelom rozpoznanie podmienok splácania úrokov a poplatkov, ako dôležité právo spotrebiteľa v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Preto eurokonformným výkladom nebolo možné

preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, a to nielen vo vzťahu k jazykovému zneniu zákona, ale aj k jeho vyššie uvedenému účelu (predstavujúceho vyššiu ochranu spotrebiteľa, avšak nad rámec smernice).

27. Konflikt medzi smernicou a vnútroštátnym zákonom (ktorý vyplýva aj z označeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-42/15) nie je možné riešiť priznaním priameho účinku tejto smernice, ktorá je záväzná len pre štát a jej priamy účinok medzi jednotlivcami je vylúčený. Ani dostupnými interpretačnými metódami však nebolo možné poskytnúť nepriamy účinok úniijnému právu (napriek povinnosti eurokonformného výkladu podľa článku 288 ZfEÚ, Zmluva o fungovaní Európskej únie, Úradný vestník 2012/C 326/01). V posudzovanej veci by sa nejednalo o interpretačnú metódu *contra verba legis* („kedy v rámci možných výkladových metód sa hľadá a prijíma taký výklad, ktorý umožňuje uplatnenie nepriameho účinku pri zachovaní účelu zákona a slov zákona ustupujú do úzadia“), ale o výklad *contra legem*, keďže by ním došlo k popretiu predmetného ustanovenia, t. j. k povinnosti neaplikovať ho. Takýto postup by bol v rozpore s princípom právnej istoty vyplývajúcim z článku 1 ods. 1 Ústavy SR (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), vzhľadom na jednoznačnosť úmyslu zákonodarcu, vyplývajúceho z dôvodovej správy, teda účel právnej normy, ako aj jeho explicitné vyjadrenie v legislatívnom texte.

28. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už konštatoval (III. ÚS 341/07, III. ÚS 212/2011), že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 179/2013).

29. Rozlišovanie splátky, v prípade ktorej sa uhrádza aj istina a úrok, má reálny praktický význam. Zmluvná rovnováha pri spotrebiteľskom úvere mala byť naplnená len v prípade informovania veriteľa o podmienkach splácania rozčlenených častí splátky, prípadne o ich pomere alebo spôsobe zmeny, z hľadiska porovnávania produktov pri rozhodovaní spotrebiteľa o uzavretí zmluvy, ako i pri konsenzuálnom určení aká časť plnenia sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov. ZoSÚ tiež stanovuje spôsob výpočtu RPMN, označením príslušného vzorca, ako i dosadzovaných hodnôt, pričom pojem splátka v tomto smere ostáva zachovaný, vzhľadom na dohodnutú výšku splátky v zmluve. Smernica pritom predpokladá na účely výpočtu RPMN údaje o splátkach, a to tak, aby bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené poplatky, ktoré sa do výpočtu nezahŕňajú, rovnako tak predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov (čl. 19 ods. 2, čl. 10 ods. 1 písm. j/, príloha II., 2 porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

30. Zákonodarca vychádzal z odlišností pojmov rozčlenenie (rozpis) splátky a amortizácia úveru, vzhľadom na ich odlišný účel. Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľa o nákladovosti úveru, so zámerom rozpoznanie podmienok splácania úrokov a poplatkov, v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Požiadavka poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ako i jej obsah (§ 9 ods. 3, 5 ZoSÚ) sa vzťahuje na dohodu o amortizácii istiny (amortizačná tabuľka má obsahovať rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov, dodatočných nákladov a iné). V prípade ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, zmluva o spotrebiteľskom úvere vyžaduje naplnenie aj ďalšej obligatórnej zmluvnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. m/ ZoSÚ (súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov). Uvedené ustanovenie § 9 ods. 2 písm. m/, ako aj ustanovenie § 9 ods. 3, 5 ZoSÚ, sa týkajú (ne)existencie dohody o amortizácii, avšak bez vylúčenia nutnosti oboznámenia spotrebiteľa s rozpisom jednotlivce splátky podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ. Pokiaľ by sa rozčlenenie splátok malo meniť, tak z hľadiska zrozumiteľnosti poznania nákladovosti úveru, spotrebiteľ má právo poznať podmienky takejto zmeny. Argument poskytovateľov úverov o následku rozsiahlejšieho obsahu zmluvy, pri naplnení požiadavky rozčlenenia splátok, nebol náležitý, keďže v prípade zmeny pomeru rozčlenenia splátky postačovalo vyjadrenie mechanizmu zmeny, v súvislosti s jednotlivými časovými obdobiami, v priebehu splácania úveru.

31. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, keď považoval predmetný spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov (z dôvodu absencie obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ).

32. Ďalší dôvod sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, neuvedenie termínu konečnej splatnosti úveru, vyplýval z absencie prejavu vôle žalovaného o uvedenej obligatórnej obsahovej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Podľa § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ súd prvej inštancie správne konštatoval, že údaj o termíne konečnej splatnosti úveru, obsiahnutý v oznámení veriteľa o schválení úveru z 31. marca 2014, nie je zmluvným dojednaním o obligatórnej obsahovej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže predmetná listina predstavuje jednostranný právny úkon veriteľa adresovaný dlžníkovi. Na tejto listine, ktorú žalobca ako dlžník nepodpísal, nedošlo k dvojstrannému prejavu vôle, a teda k zmluvnému konsenzu o obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ (o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru). Oznámenie veriteľa nie je možné považovať za zmluvu, obsahujúcu prejav vôle veriteľa a dlžníka o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. V čase podpisu zmluvy spotrebiteľ ani nemohol mať vedomosť o termíne konečnej splatnosti úveru, vzhľadom na dátum jeho podpisu zmluvy 28. marca 2014, pričom oznámenie veriteľa obsahujúce aj údaj o dátume splatnosti poslednej splátky úveru bolo vyhotovené až dňa 31. marca 2014. Žalobca preto nemal možnosť dodatočne ovplyvniť údaje obsiahnuté v jednostrannom právnom úkone veriteľa označenom ako oznámenie veriteľa z 31. marca 2014. Podľa § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ aj absencia tejto obsahovej náležitosti mala za následok, že úver sa považoval za bezúročný a bez poplatkov. Pre vznik zmluvy sa vyžaduje prejav vôle obidvoch zmluvných strán, teda dlžníka i veriteľa, čo v danom prípade preukázané nebolo. Oznámenie veriteľa preto nebolo možné považovať za súčasť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postrádajúce zmluvný konsenzus o obsahových náležitostiach zmluvy.

33. Argumentácia žalovanej poukazujúca na úpravu podľa Obchodného zákonníka bola bez právneho významu, vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy, na ktorú sa prednostne použijú ustanovenia O. z., predovšetkým ustanovenia špeciálnej právnej normy ZoSÚ. Z listiny podpísanej obidvoma zmluvnými stranami nevyplýval údaj, z ktorého by spotrebiteľ bez ťažkostí a s určitosťou mohol vyvodiť termín konečnej splatnosti úveru. K argumentácii žalovanej poukazujúcej na legislatívnu zmenu týkajúcu sa aj tejto ďalšej obsahovej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak žalovaná tvrdí, že požiadavka na uvádzanie termínu konečnej splatnosti je požiadavkou nad rámec smernice, tak v čase uzatvárania zmluvy stranami sporu takáto požiadavka uzákonená bola (podľa § 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ). Preto argumentácia týkajúca sa výkladových metód vo vzťahu k absencii obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, uvádzaná odvolacím súdom v tomto rozsudku, sa vzťahuje aj na nesprávnosť výkladu obsiahnutého v odvolaní žalovanej k tejto ďalšej obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

34. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti o uložení povinnosti zaplatiť sumu 765,42 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 25. októbra 2017 do zaplata ako vecne správne potvrdil.

35. Súd prvej inštancie pri posudzovaní úspechu strán v spore dôvodne prihliadal na modifikáciu predmetu konania, v dôsledku zmeny žaloby a čiastočného späťvzatia žaloby. Žalobca okrem rozšírenia nároku o peňažné plnenie, upustil od určovacieho výroku (o neplatnosť úverovej zmluvy eventuálne o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov). Všeobecne síce platí, že pokiaľ jedna procesná strana zavíni zastavenie konania (preto o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté), vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Žalobca však vzal žalobu čiastočne späť o určovací výrok, ktorým sa domáhal (okrem eventuálneho určenia neplatnosti úverovej zmluvy) určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, pričom zostávajúcim predmetom konania bolo peňažné plnenie, predstavujúce bezdôvodné obohatenie, a to práve v dôsledku toho, že predmetný úver bude posúdený ako bezúročný a bez poplatkov. Predmetom sporu preto naďalej zostávalo posúdenie, či predmetná úverová zmluva bola platná a či je úver zo zákona považovaný za bezúročný a bez poplatkov (pre absenciu obligatórnych obsahových náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere). V dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby, žalobca nežiadal rozhodnúť výrokom súdneho rozhodnutia o tom, že úver je bezúročný a bez poplatkov, ale navrhol uvedenú spornú skutočnosť posúdiť v spore vo forme predbežnej otázky, vo vzťahu k vydaniu bezdôvodného obohatenia. Predmetný úver bol potom v spore súdom kvalifikovaný ako úver bezúročný a bez poplatkov. V dôsledku uvedeného nemožno považovať na účely konečného rozhodnutia o náhrade trov konania za neúspech žalobcu, zavinenie čiastočného späťvzatia žaloby (o určovací výrok). Teda hoci k čiastočnému zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom, posúdenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru naďalej zostalo predmetom sporu a vyhovie žalobe o peňažné plnenie (úspech v spore) bolo práve dôsledkom úspechu žalobcu pri posúdení úveru ako bezúročného a bez poplatkov.

36. Odvolacie námietky žalobcu vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania boli tak dôvodné. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zavinenie žalobcu na čiastočnom zastavení konania je potrebné vyhodnotiť ako neúspech žalobcu v uvedenej časti, keďže žalobca mal aj v tejto časti úspech, avšak na základe posúdenia predbežnej otázky súdom v danom spore. V rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1236/07 bolo vyjadrené, že hlavnou zásadou, ktorá ovláda rozhodovanie o trovách konania, je zásada úspechu vo veci. Ústavný súd judikoval, že pomerovať úspech a neúspech vo veci nemožno len tým, ako bolo o konkrétnom návrhu rozhodnuté, ale ich treba posudzovať v širších súvislostiach. V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 1/04 Ústavný súd Českej republiky zdôraznil, že rozhodovanie o trovách konania nesmie byť len mechanickým posudzovaním výsledkov sporu bez komplexného zhodnotenia rozhodnutia v merite veci. Rozhodnutie o trovách konania má byť zrejším a logickým ukončením celého súdneho konania.

37. V posudzovanej veci z hľadiska materiálnej spravodlivosti mal žalobca vo veci v podstate plný úspech. Skutočný neúspech žalobcu bol len v nepatrnej časti (vo výške rozdielu medzi žalovanou sumou 765,95 eur a priznanou sumou 765,42 eur, t.j. 0,53 eur). Bol preto daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého ustanovenia súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V danom prípade vznikol nárok na náhradu trov konania žalobcovi v plnom rozsahu.

38. Odvolací súd podľa § 388 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

39. Vzhľadom k tomu, že žalobca bol úspešný v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP, vznikol mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalobcovi bol preto priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí podľa § 262 ods. 2 CSP.

40. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.